

PEDAGOGIK TEXNOLOGIYA – PEDAGOGIK MAHORAT

Kadirova Sayyora Inomjonovna

Nizomiy nomidagi O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti Professional ta'lim va san'at
fakulteti 2-kurs talabasi.

Muxamedsaidov Bakidjan Karimovich

Ilmiy rahbar: Professor-O'qituvchi.

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalar mohiyati, ta'lim jarayonidagi roli va o'qituvchi pedagogik mahorati bilan o'zaro bog'liqligi ilmiy-metodik asosda yoritiladi. Pedagogik texnologiya tushunchasi, uning nazariy asoslari, o'qituvchining kasbiy mahoratini rivojlantirishdagi o'rni, interfaol metodlar, innovatsion yondashuvlar va AKTning ta'limdagi ahamiyati batafsil tahlil qilinadi. Shuningdek, ta'lim jarayoniga texnologiyalarni joriy etishda uchraydigan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari ko'rib chiqiladi.

Annotation: The article describes the essence of modern pedagogical technologies, their role in the educational process, and their close connection with teaching mastery. The theoretical foundations of pedagogical technology, innovative methods, interactive techniques, ICT integration, and their importance in improving teacher professionalism are analyzed.

Аннотация: В статье раскрывается сущность современных педагогических технологий, их значение в образовательном процессе и их взаимосвязь с педагогическим мастерством. Подробно рассматриваются теоретические основы педагогической технологии, интерактивные методы, инновационные подходы и использование ИКТ в обучении.

Kalit so'zlar: pedagogik texnologiya, pedagogik mahorat, interfaol metodlar, innovatsion ta'lim, AKT, kompetensiya, o'qituvchi kasbiy rivoji.

KIRISH

Bugungi globallashuv jarayonlarida ta'lim tizimi oldiga qo'yilayotgan talablar tobora murakkablashib bormoqda. Yangi avlod ta'lim standartlari, kompetensiyaviy yondashuv, raqamli texnologiyalar jadal rivojlanayotgani o'qituvchidan yuqori malaka, puxta pedagogik tayyorgarlik, innovatsion fikrlash va pedagogik mahoratni talab qiladi.

Ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, har bir o'quvchining shaxsiy imkoniyatlari va qiziqishlarini inobatga olgan holda o'qitish hamda ta'lim sifatini oshirish zamonaviy pedagogik texnologiyalarsiz tasavvur qilib bo'lmaydi.

Pedagogik texnologiya — bu ta'lim jarayonini ilmiy asosda rejalashtirish, tashkil etish va boshqarishning aniq tizimi bo'lib, u o'qituvchi faoliyatining har bir bosqichini texnologik yondashuv asosida yo'lga qo'yishni ko'zda tutadi.

Pedagogik mahorat esa ushbu texnologiyalarni puxta o'zlashtirish, ularni to'g'ri tanlash va samarali qo'llay olish qobiliyatidir. Shu ma'noda pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat bir-biridan ajralmas tushunchalar bo'lib, o'qituvchining kasbiy faoliyati samaradorligini belgilovchi asosiy omillardir.

ASOSIY QISM

Pedagogik texnologiyaning ilmiy-nazariy asoslari

Pedagogik texnologiya tushunchasi turli olimlar tomonidan xilma-xil talqin etilgan. O'zbekistonlik olimlardan J. Yo'ldoshev, S. Hasanboyeva, N. Sayidahmedovlar pedagogik texnologiyani o'quv jarayonini aniq maqsad asosida loyihalash, boshqarish va kafolatlangan natijaga erishish tizimi sifatida ta'riflaydilar. Pedagogik texnologiya o'qitishning an'anaviy metodlaridan farqli ravishda jarayonning har bir bosqichini oldindan ilmiy asosda rejalashtirishni talab qiladi.

Pedagogik texnologiyaning asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat: jarayonning oldindan rejalashtirilganligi, maqsadning aniq belgilanganligi, bosqichlarning tizimlashtirilganligi, o'quvchi faolligiga tayanish, jarayonni takrorlash va baholash imkoniyatining mavjudligi. Ta'lim jarayoniga texnologik yondashuv o'qitishning samaradorligini oshiradi, o'quvchilar mustaqilligini kuchaytiradi, bilimlarni o'zlashtirish darajasiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Pedagogik mahoratning mazmuni

Pedagogik mahorat — bu o'qituvchining pedagogik faoliyatni muvaffaqiyatli amalga oshirishini ta'minlovchi bilim, ko'nikma va malakalarning yig'indisi. U o'qituvchining kommunikativ qobiliyatlari, psixologik savodxonligi, nutq madaniyati, interfaol metodlardan foydalana bilishi, darsni boshqarish mahorati kabi tarkibiy qismlardan tashkil topadi.

Mahoratli o'qituvchi o'quvchini darsga qiziqтира oladi, o'quv materialini sodda, ravon va tushunarli tarzda yetkazadi, o'quv jarayonida o'quvchining mustaqil fikrlashiga va faolligiga imkon yaratadi. Bunda pedagogik mahorat nafaqat texnik ko'nikmalardan, balki o'qituvchining shaxsiy fazilatlar, tafakkuri, ijodkorligi, dunyoqarashi va kasbga bo'lgan sadoqatidan ham iboratdir.

Pedagogik texnologiya va pedagogik mahoratning o'zaro bog'liqligi

Pedagogik texnologiyalar o'qituvchining mahoratini oshirishga, mahorat esa texnologiyalarni samarali qo'llashga xizmat qiladi. Shu bois bu ikki tushuncha bir-birini to'ldiradi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni yaxshi bilgan o'qituvchi dars jarayonini

aniq rejalashtiradi, o'quvchilarni jarayonga faol jalb etadi, o'quv maqsadlariga qisqa muddatda va samarali tarzda erisha oladi.

Pedagogik mahorat esa texnologiyalarni ijodkorlik bilan qo'llay olishni, har bir o'quvchi shaxsiga mos metod va usullarni tanlashni, motivatsiyani oshirishni ta'minlaydi. Shuningdek, mahoratli o'qituvchi texnologiyadan foydalanar ekan, darsning mazmuni, o'quvchilar darajasi, vaziyat va muhitni inobatga oladi.

Ta'lim jarayonida pedagogik texnologiyalardan foydalanish

Bugungi ta'lim amaliyotida bir qator pedagogik texnologiyalar keng qo'llanilmoqda. Interfaol metodlar — “Aqliy hujum”, “Insert”, “Klaster”, “Baliq skeleti”, “Debat”, “Munozara” kabi metodlar o'quvchilarni darsga faol jalb etadi, mustaqil fikrlashga o'rgatadi va jamoa bilan ishlash ko'nikmasini shakllantiradi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) ta'limni yanada vizual, qiziqarli va samarali qiladi. Elektron darsliklar, multimediali taqdimotlar, virtual laboratoriyalar, interaktiv platformalar o'quv jarayonini yangi bosqichga ko'taradi.

Shuningdek, innovatsion texnologiyalar — STEAM yondashuvi, loyiha metodi, kompetensiyaviy yondashuv, masofaviy ta'lim, aralash ta'lim shakllari bugungi kunda o'quvchilarning ijodkorlik va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Pedagogik texnologiyalarni qo'llashda uchraydigan muammolar

Pedagogik texnologiyalarni ta'limga joriy qilish jarayonida ayrim muammolar mavjud. Ularga o'qituvchilarning metodik tayyorgarligi yetarli emasligi, moddiy-texnik bazaning kuchsizligi, o'quvchilarning passivligi, darslik va qo'llanmalar yetishmasligi, o'qituvchilarning yangilikka moslashishidagi qiyinchiliklar kiradi. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun muntazam ravishda malaka oshirish kurslarini tashkil etish, zamonaviy texnik vositalar bilan ta'minlash, metodik qo'llanmalar yaratish va ilg'or tajribalarni o'rganish zarur.

Pedagogik mahoratni rivojlantirish yo'llari

O'qituvchining pedagogik mahorati uzluksiz rivojlantirib borishni talab qiladi. Buning uchun malaka oshirish kurslarida qatnashish, ilmiy-adabiy manbalarni muntazam o'qish, innovatsion metodlarni o'rganish, o'z faoliyatini tahlil qilib borish, ilg'or o'qituvchilar tajribasini o'rganish, kasbiy ijodkorlikni rivojlantirish zarur. Har bir o'qituvchi ta'lim sifati faqat texnologiyaga emas, balki uning mahorati va shaxsiy fazilatlariga ham bog'liq ekanligini unutmasligi kerak.

XULOSA

Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat zamonaviy ta'limning asosiy ustunlaridan biridir. Pedagogik texnologiya ta'lim jarayonini ilmiy asosda tashkil etishga yordam bersa, pedagogik mahorat ushbu texnologiyalardan samarali foydalanish, o'quvchini darsga jalb qilish, uning mustaqil fikrlashini rivojlantirish imkonini beradi.

Ta'lim jarayonida ushbu ikki tushuncha uyg'un bo'lgandagina yuqori natijalarga erishish mumkin. Bugungi kunda o'qituvchilar oldida turgan asosiy vazifa — doimiy ravishda o'z ustida ishlash, texnologiyalarni o'zlashtirish va mahoratni takomillashtirishdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Yo'ldoshev J. Pedagogik texnologiya asoslari. – Toshkent.
2. Hasanboyeva O., Sayidahmedov N. Pedagogik texnologiyalar.
3. Abdullaeva Sh. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari. – Toshkent.
4. Ziyomuhammadov B., To'xliyev B. Pedagogika nazariyasi.
5. Xalilova R., Raxmonqulov G. Interfaol metodlar. – Toshkent.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'limga oid hujjatlari.
7. UNESCO. Modern Pedagogy and Educational Technology.

